

Luftvägsvirusinfektioner inklusive covid-19 och influensa inom hemtjänst, LSS och hemsjukvård - Vårdhygienisk rutin

Detta dokument uppdateras regelbundet. Försäkra er om att ni har senaste versionen av dokumentet om det är utskrivet på papper. Aktuellt dokument finns på insidan.nll.se eller vardgivarwebben.norrboten.se

Versionshistorik

Version	Ändringar
Aktuell version	Språkliga förändringar. Ändrad rekommendation under rubriken dagverksamhet.

Innehåll

Innehåll	1
Bakgrund	2
Symtom.....	2
Smittvägar och smittsamhet	3
Smittspridning, smittspårning/utbrott.....	3
Rutin när omsorgstagare har luftvägssymtom.....	3
Skyddsutrustning	4
Påklädning och avklädning.....	4
Material.....	5
Disk.....	5
Städning och desinfektion	5
Tvätt/Avfall	5
Omhändertagande av avliden	6
Läs mer	5

Syfte

Denna text informerar om hur vård- och omsorgspersonal ska arbeta för att minska risken för smittspridning av luftvägsvirus/förkylningsvirus.

Omfattning

Kommunal hemtjänst, LSS och hemsjukvård.

Ansvar

Chef på respektive enhet bär ansvar för att rutinen följs av alla medarbetare.

Avsteg från rutinen eller givna vårdhygieniska rekommendationer rapporteras i befintligt avvikelssystem.

Terminologi

Influensa - Två typer av influensavirus, typ A och B, orsakar influensa. Båda typerna av influensa sprids framför allt på vintern.

Covid-19 - orsakas av ett coronavirus, SARS-CoV-2. Orsakar framför allt luftvägssymtom.

RSV – Respiratory syncytial virus. Orsakar hos de flesta en mild luftvägsinfektion. Små barn och äldre kan bli allvarlig sjuka och under RS-säsongen vårdas många spädbarn på sjukhus.

Luftvägsvirus – Det finns olika virus som kan orsaka luftvägsinfektion/förkylningar. Influensavirus, SARS-CoV-2 och RSV är de som brukar provtas för men det finns också andra, som humant metapneumo-, entero-/rhino-, adeno-, och parainfluensavirus samt humana säsongscoronavirus.

Bakgrund

Risken för att bli allvarligt sjuk i virusorsakade luftvägsinfektioner ökar med stigande ålder. Personer som nedsatt immunförsvaret, lungsjukdom och vissa andra kroniska sjukdomar riskerar också att bli svårt sjuka.

Det krävs särskilda rutiner i vården för att förhindra spridning av luftvägsinfektioner orsakade av virus.

Alla personer med smittsam luftvägsinfektion har rätt till samma vård, bemötande och omvårdnad. Medicinsk utredning och behandling får inte hindras eller fördröjas.

Symtom

När bör virusorsakad luftvägsinfektion hos omsorgstagare misstänkas?

- Förekomst av minst ett av följande nytillkomna symtom: hosta, ont i halsen, andfåddhet, eller rinnande/täppt näsa, med eller utan feber,

och

- ansvarig vård- och omsorgspersonal misstänker att orsaken är infektion

Även ett akut insjuknande i lunginflammation (allvarlig nedre luftvägsinfektion) eller minskat lukt- och smaksinne kan bero på covid-19 eller influensa. Illamående, diarré och kräkningar kan också förekomma vid virusorsakad luftvägsinfektion. Hos äldre ser man ibland bara akut feber och förvirring.

Inkubationstid

Tiden från smitta till sjukdom för virusorsakade luftvägsinfektioner är vanligtvis 1–5 dagar. För covid-19 i typiska fall 2–5 dagar, för influensa 1–4 dagar och för RS-virusinfektion 3–5 dagar.

Smittvägar och smittsamhet

Smittvägar för luftvägsinfektioner

Viruset smittar från en sjuk och smittsam persons luftvägar, via droppar som når en annan persons slemhinnor, oftast i luftvägarna och ibland via ögat. Smitta sker från person till person via luftvägarna eller händer. Smitta genom förorenade ytor, föremål och utrustning kan också förekomma. Att hålla avstånd är tillsammans med god handhygien viktigast för att undvika smitta.

Smittsamhet

Smittsamhet från en person med luftvägsinfektion är störst under perioden runt insjuknandet och några dagar framåt. Om en person som varit sjuk i minst 5 dagar, mår bättre och inte haft feber senaste 24 timmarna är den förmodligen inte så smittsam.

Smittspridning, smittspårning/utbrott

Dagverksamhet

När det är många som har influensa eller covid-19 i samhället behöver man vara extra noga med handhygien och hjälpa de som behöver hjälp. Personer som är sjuka ska stanna hemma från dagverksamheten till de är friska. Torka av ytorna så som handtag, kranar och bord oftare.

Rutin när omsorgstagare har luftvägssymtom

Omsorgstagare

- Be omsorgstagaren att hosta och nysa i armvecket eller i engångspapper för att minska mängden droppar i luften och i omgivningen. Använt papper läggs direkt i avfallspåse. Avsluta med att tvätta händerna med tvål och vatten och desinficera.
- Personal i vård och omsorg ska skydda sig enligt rutin.
- Att hålla avstånd är tillsammans med god handhygien de viktigaste åtgärderna för att minska risken för att smitta varandra.

Se till att följande finns hos varje omsorgstagare:

- Alkoholbaserat handdesinfektionsmedel
- Flytande tvål
- Pappershanddukar
- Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid
- Engångs kortärmat plastförkläde.

- Långärmat plastförkläde, om det behövs
- Handskar
- Det visir och munskydd eller andningsskydd som behövs (se information under rubriken Skyddsutrustning)

Skyddsutrustning

Personal

- **Följ alltid basala hygienrutiner** [Basal hygien i vård och omsorg - Anvisning \(nll.se\)](#). Enhetschef/Arbetsledare ska se till att alla känner till och följer dessa.

- **Vid misstänkt eller bekräftad Covid-19**

Använd visir och andningsskydd

Andningsskydd som hör till någon av klasserna FFP3/FFP2 ska användas under de första 5 dagarna vid arbete i någons hem där omsorgstagaren är sjuk.

Visir ska användas under hela tiden patienten har symtom (till exempel snor och hosta) för att skydda ansikte mot stänk.

Vid andra förkylningsvirus eller om ni inte vet

Använd visir och munskydd klass II

Munskydd klass II ska användas under de första 5 dagarna vid arbete i någons hem där omsorgstagaren är sjuk. Visir ska användas under hela tiden patienten har symtom (till exempel snor och hosta) för att skydda ansikte mot stänk.

Flergångsvisir ska rengöras och desinficeras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider.

Påklädning och avklädning

Påklädning och avklädning kan ske i rummet/lägenheten, utanför säkerhetsavståndet 2 meter.

Följ basala hygienrutiner. Var försiktig vid avklädning så att händer och arbetskläder inte blir nedsmutsade av använt förkläde, visir och munskydd.

Påklädningsordning

1. Desinficera händerna.
2. Ta på kortärmat plastförkläde (vid risk för mycket stänk ta långärmat plastförkläde).
3. Knyt ihop förklädet baktill med en lös rosett så den är lätt att lösgöra.
4. Ta på munskydd eller andningsskydd, se rubriken om skyddsutrustning.
5. Ta på visir.
6. Ta på undersökningshandskar vid risk för kontakt med kroppsvätskor.

Rutin för säker avklädning i rummet/lägenheten.

1. Ta av handskar. *Desinfektera händerna.*
2. Ta av engångsplastförklädet (ta av så att den hamnar ut och in). *Desinfektera händerna.*
3. Ta av skyddsglasögon/visir (tas av bakifrån). *Desinfektera händerna.*

4. Ta av andningsskydd/munskydd i snörena, minst 2 meter från omsorgstagaren. Lyft båda snörena framåt över huvudet. Undvik att ta på utsidan av munskyddet. *Desinfektera händerna.*

Lägg använd skyddsutrustning i soppåse, knyt ihop och släng den. Byt arbetskläder om de förorenats innan besök hos nästa omsorgstagare (under samma arbetspass).

Material

- Medicinteknisk utrustning och hjälpmedel som varit i omsorgstagarens rum/lägenhet ska desinfekteras innan det tas ut ur hemmet. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Disk

- Hantera disk som vanligt. Smutsig disk sätts direkt i diskmaskin.

Städning och desinfektion

Ytorna ska gnuggas ordentligt vid all rengöring och desinfektion.

Daglig städning

- Den som städar ska följa basala hygienrutiner och när en smittsam omsorgstagare är i samma rum ska den som städar använda skyddsutrustning.
- Tagytor (till exempel handtag, säng, sängbord, toalett, kranar) desinfekteras varje dag med alkoholbaserat desinfektionsmedel med tensid.
- Använd rengöringsmedel och vatten till övriga ytor.
- Rengör golvet med rengöringsmedel och vatten.

Tvätt/Avfall

Använd handskar och engångsplastförkläde vid hantering av smutsig tvätt.

- Sortera och hantera tvätten i omsorgstagarens rum/lägenhet och lägg direkt i tvättmaskin.
- Stäng soppåsen i lägenheten och släng den i brännbart avfall.

Läs mer

[AFS 2018:4](#) (PDF). Arbetsmiljöverket. Smittrisker.

[AFS 2020:1](#) (PDF). Arbetsmiljöverket, Arbetsplatsens utformning

[SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg \(socialstyrelsen.se\)](#)

[Smittspridning och ventilation - Arbetsmiljöverket \(av.se\)](#)

[Åtgärder mot smittspridning av virusorsakade luftvägsinfektioner inom vård och omsorg — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#)